

Contribuții documentare privind evoluția județului Năsăud. Sinteza pentru perioada 1932-1937.

Adrian ONOFREIU

Continuăm să prezentăm sinteze ale evoluției actualului județ Bistrița-Năsăud¹ în perioada interbelică².

Prezentul articol cuprinde sinteza pentru o perioadă medie din cadrul evoluției județului în perioada definită, anii 1932-1937. Materialul a fost elaborat de o instituție aparte – dacă o integrăm celor cu preocupări în consemnarea datelor și elaborarea unor studii privind trecutul – Agenția din Bistrița a Băncii Naționale a României. Titlul asumat a fost acela de *Monografia economică a județului Năsăud*, 1938.

Cu atât mai interesant este materialul elaborat, cu cât scoate în evidență sobrietatea, consistența și echilibrul, specifice acestei instituții în consemnarea unor date din trecut.

Sunt surprinse astfel date generale privind varii domenii, considerate importante pentru conturarea unei imagini a evoluției economice a județului Năsăud în perioada amintită.

Informația este structurată în 7 capitole și prezintă domeniile mari care au intrat în atenția instituției bancare, constituite - potrivit modului de redactare - ca răspunsuri la un chestionar elaborat la nivel central.

În primul capitol sunt prezentate date generale privind *întinderea teritorială și descrierea fizică*; al doilea capitol, *prezintă o interpretare – bazată de datele statistice ale Recensământului din 1930 – a structurii populației*, din care reținem că, din punct de vedere etnic, proporția era de 68,77% români și 31,23% străini, iar din punct de vedere ocupațional, 70,63% agricultori și 29,37% alte profesii. Am reținut aceste cifre fiindcă ele vor defini întregul conținut al materialului, în capitolele ce urmează.

Cel mai consistent capitol este al III-lea, dedicat *situației economice*. Desprindem de aici, în primul rând, *structura proprietății funciare*, în care predomina *mica proprietate* (33.206 proprietăți, în suprafață de până la 10 ha), urmată de cea mijlocie (4.643 proprietăți) și cea mare (79 proprietăți). Alături de acestea, în urma Reformei Agrare de după primul război mondial, au mai primit pământ un număr de 3.420 țărani și s-au cumpărat 1.015 loturi de pământ. Caracteristica principală a fost aceea că întreaga proprietate era fărâmițată, din cauza vânzării și a divizării, prin moștenire; considerații interesante cuprind și referirile la prețul pământului și valoare de impozitare a acestuia.

În continuare, considerațiile privind agricultura arătau că principalele culturi erau grâul și porumbul, cu o medie a recoltei la hectar de 700 kg pentru prima cultură și 1.000 kg., pentru a doua; nu exista o cultură intensivă și științifică a pământului, din cauza faptului că nu exista marea proprietate – cerință mereu actuală și mereu nerealizată, în evoluția după primul război mondial ! Alte caracteristici arătau că integral producția era destinată consumului intern și se simțea necesitatea egalizării între prețurile produselor agricole și cele industriale. Sunt analizate în continuare situația: *grădinilor de zarzavat, livezile de pomi fructiferi, vița de vie, plantele industriale, păduri, pășuni și creșterea vitelor, lacuri, bălți, râuri și gârle, minele, alte izvoare de bogății ale solului și subsolului, industria, meșteșugurile, comerțul, căile de comunicație*, toate cu consistente reprezentări grafice, tabelare sau aprecieri comparative.

1 Pentru evoluția administrativă a județului, vezi Ioan Băca; Adrian Onofreiu, *Evoluția administrativ-teritorială a județului Bistrița-Năsăud*, în Revista Bistriței, XX, 2006, p. 340-369.

2 Răspunsul autorităților județene la solicitarea guvernului de a întocmi sinteza privind evoluția județului în perioada 1918-1938 la Adrian Onofreiu, *Contribuții documentare privind evoluția județului Năsăud între 1918-1938*, în *Ibidem*, XXI/2, Istorie, 2007, pp. 145-172; sinteza prefecturii pentru anul 1932, înaintată sub forma raportului anual Consiliului Județean, în *Idem*, *Contribuții documentare privind situația județului Năsăud în perioada interbelică*, în Revista Bistriței, XXII, 2008, pp..... pentru alte surse, vezi și *Ibidem*, nota 1.